

Riikka Pirkkalainen

puoluesihtööri

Suomen Keskusta r.p.

Eduskunta, tarkastusvaliokunta

Pyydettyinä asiantuntijalausuntona hallituksen esityksestä (HE 254/2022 vp) ehdokkaan vaalirahoituksesta annettua lakia ja puoluelakia koskeviin muutosesityksiin peilaten niitä valiokunnan mietinnössään TrVM 1/2018 vp esiin nostamiin kehittämistarpeisiin, jotka koskevat ehdokas-, luottamushenkilö- ja kansanedustajamaksuja sekä kampanjakattoa, esitän Suomen Keskustan r.p.:n puolesta seuraavaa:

Pidän hallituksen esitystä perusteltuna ja yleisesti ottaen se mielestäni vastaa myös eduskunnan tarkastusvaliokunnan aiemmin esille nostamiin kehittämistarpeisiin. Olin jäsenenä parlamentaarisessa vaalityöryhmässä, joka selvitti vaalilain, puoluelain ja vaalirahoituslain kehittämistarpeita ja jonka loppuraportin pohjalta käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on valmisteltu.

Tarkastusvaliokunnan asiantuntijalausuntopyyntö kohdistui erityisesti erilaisiin maksuihin sekä kampanjakattoon. Parlamentaarinen vaalityöryhmä korosti vaalirahoituksen osalta avoimuuden ja läpinäkyvyyden kehittämistä. Tämä ohjasi myös toimenpidesityksiä, joita työryhmä päätyi esittämään.

Vaalirahoituksen avoimuuden ja läpinäkyvyyden kehittämisen näkökulmasta tärkein työryhmän esitys oli jälki-ilmoituksiin liittyvien valvontavaltuuksien vahvistaminen ja VTV:lle annettava mahdollisuus tehostaa uhkasakolla valvontatyötään. VTV:lle haluttiin antaa vaalirahoituslaissa ja puoluelaissa oikeus saada tietoja, asiakirjoja, aineistoja ja virka-apua aiempaa laajemmin. Myös

työryhmän esitys siitä, että vaalikampanjalle 1500 euron (kuntavaaleissa 800 euron) ja sitä suuremman lainan antaneiden nimi tulisi julkistaa, tukee avoimuutta käytännössä.

Tarkastusvaliokunta on jo pitkään ja aivan oikein kiinnittänyt huomiota erilaisten luottamushenkilö- ja ehdokasmaksujen epäselviin ilmoituskäytäntöihin. Näiden osalta vaalityöryhmä esitti, että puoluelain luetteloa asioista, joita ei pidetä tukena, täsmennettäisiin eduskunnan tarkastusvaliokunnan esittämällä tavalla niin, ettei ehdokas-, luottamushenkilö- ja kansanedustajamaksuja pidettäisi puolueelle annettuna tukena. Tämän kirjaaminen lakiin on välttämätöntä, jotta käytännöt saadaan yhtenäistettyä. Kansanedustajien mahdolliseen puolueveroon en ole voinut tuoda näkemyksiä, koska käytäntö ei ole perinteisesti koskenut keskustalaisia kansanedustajia (eduskuntaryhmä ei peri puolueveroa).

Tarkastusvaliokunta on aiemmin pohtinut kampanjakaton mahdollisuutta kampanjakustannusten rajaamiseksi. Myös vaalityöryhmä kävi keskustelua kampanjakatosta, mutta ei päätenyt sitä esittämään. Lähtökohtainen ongelma vaalirahoituksen avoimuuden ja läpinäkyvyyden näkökulmasta on ollut se, ettei VTV:llä ole ollut oikeutta vaatia tai saada tarkempia tietoja ehdokkaan ilmoittamille tukisummille tai kampanjan kustannuksille. Tämä on jättänyt mahdollisuuden ilmoittaa kampanjan kokonaissummaksi pienempi summa kuin muut ehdokkaat esimerkiksi vastaavilla media-ilmoitteluilla ovat ilmoittaneet. Tätä ongelmaa kampanjakatto ei olisi ratkaissut, päinvastoin kampanjakuluja olisi saatettu ulkoistaa kampanjan ja ilmoitusvelvollisuuden näkökulmasta ulkopuoleisille tahoille. Tästä syystä itsekin työryhmässä vastustin kampanjakattoa ja tuin VTV:n nykyistä laajempia tiedonsaantioikeuksia vaalirahoitusilmoitusten oikeellisuuden todentamiseksi.

Edellä mainituin perustein pidän hallituksen esitystä hyvänä ja katson sen edistävän vaalirahoituksen avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

Suomen Keskusta r.p:n puolesta

RIIKKA PIRKKALAINEN
puoluesihtööri